

KARBON PİYASALARI RAPORU

SAYI 7: TÜRKİYE’NİN GÖNÜLLÜ KARBON PİYASASINDAKİ KONUMU

Mayıs, 2025

1. Giriş

Türkiye, başta geleneksel yenilenebilir enerji ve atık projeleri olmak üzere emisyon azaltım faaliyetlerinin nicel ve nitel durumları itibarıyla gönüllü karbon piyasalarında küresel ölçekte hatırı sayılır bir konuma sahiptir. Bu durum, başta gönüllü karbon piyasalarının en önemli iki aktörü olan Gold Standard ve VERRA olmak üzere ilgili standartlarda karbon sertifikasyonu bulunan projelerin sayısı, teknoloji türündeki çeşitlilik ve söz konusu projelerden ihraç edilen karbon kredisi hacmi gibi parametrelerle desteklenmektedir.

2. Türkiye'nin Gönüllü Karbon Piyasalarına Katılımı

Türkiye’de gönüllü karbon piyasaları, Kyoto Protokolü’ne taraf olunmayan dönemde (1997-2021) karbon kredisi gibi çevresel emtia oluşturma ve oluşturulan emtiaların satışı için en önemli araçlardan biri olmuştur. Geliştirilen projeler, uluslararası standartlarda sertifikasyon süreçleri yürütülerek milyonlarca ton hacminde karbon kredisi üretmiş, üretilen kredilerin global pazarlarda ticaretleri gerçekleştirilmiştir.

Türkiye merkezli proje sahipleri ve sertifikasyon süreçlerinde danışman rolünü üstlenen kurum ve kuruluşlar bilhassa Avrupa’daki yatırımcılar için karbon kredisi tedarikinde önemli rol oynamaya hâlâ devam etmektedir.

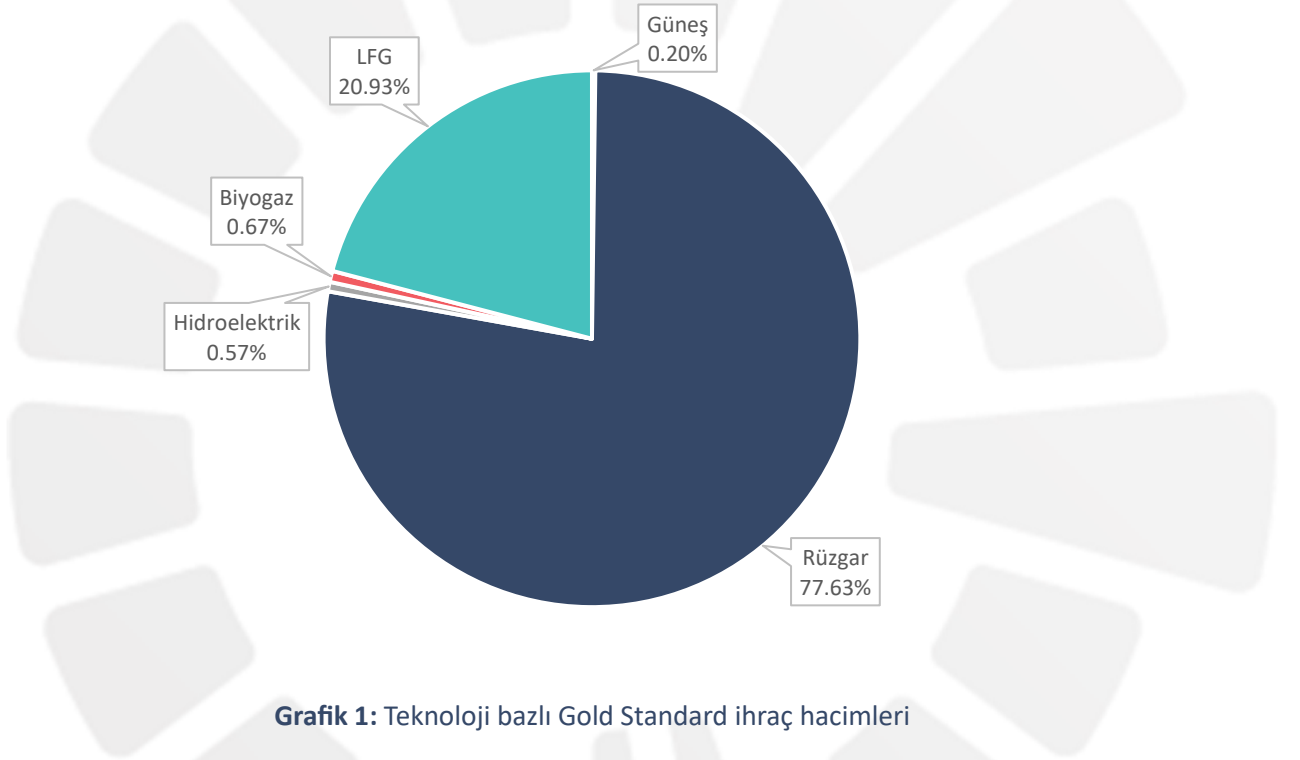
Türkiye’nin aktif bir rol üstlendiği gönüllü karbon piyasalarındaki önemi ise 3 ana başlık altında toplanabilir.

- **Bölgesel Liderlik:** Türkiye, gönüllü karbon piyasalarında bölgesinde önemli bir oyuncudur ve özellikle Avrupa’ya karbon kredisi ihraç eden ülkelerden biridir.
- **Yatırım Çekme Potansiyeli:** Karbon kredisi sertifikalandırma mekanizmaları, *uluslararası yatırımcılar için güvenilirlik sağlamakta* ve Türkiye’nin düşük karbonlu projelere daha fazla finansman çekmesine yardımcı olmaktadır.
- **Uluslararası Karbon Kredisi Talebine Yanıt:** Türkiye’de üretilen karbon kredileri, küresel şirketlerin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır.

3. 2024 Yılı Gönüllü Karbon Piyasası Verileri

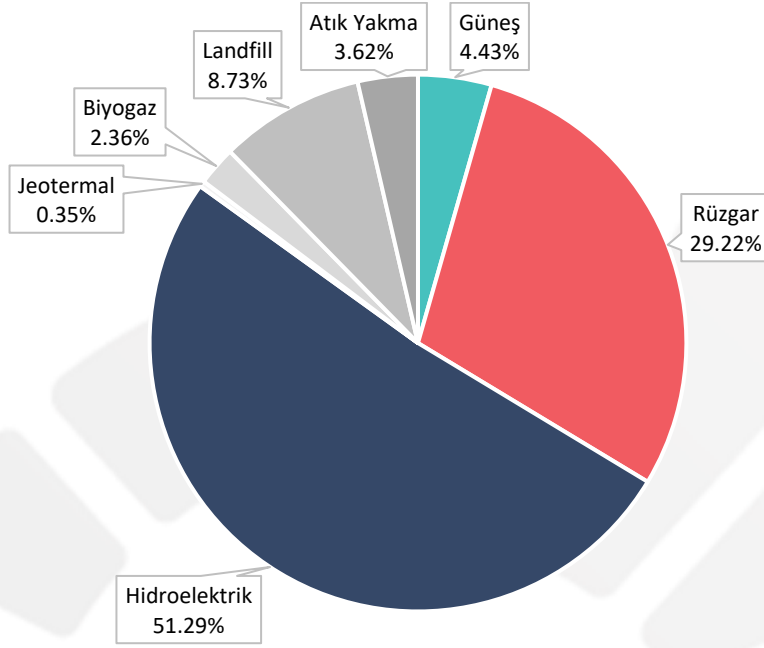
3.1 Türkiye Geneli Verileri

2024 yılı genelinde Türkiye’den Gold Standard’a kayıtlı bulunan projelerin gerçekleştirmiş oldukları karbon kredisi hacmi **9.617.554 tCO₂e** olup bu hacmin çok önemli bir bölümünün kaynağı rüzgâr enerji santralleridir. Rüzgâr projelerini takip eden LFG projeleri de ihraçlarda önemli bir yere sahiptir.

Grafik 1: Teknoloji bazlı Gold Standard ihraç hacimleri

VERRA’da ise bu hacim **5.972.191 tCO₂e** olup teknoloji türü bakımından Gold Standard’a göre daha geniş bir yelpaze ve daha farklı bir hacim dağılımı ile karşılaşılmaktadır. Öyle ki, Gold Standard’da yapılan 2024 yılı ihraçlarının %1’ine dahi tekabül etmeyen hidroelektrik enerji santrali projeleri VERRA’daki ihraç hacminin yarısını oluşturmakta, Gold Standard’da **%77** gibi çok önemli bir paya sahip olan rüzgâr projeleri için VERRA’da bu oran **%29’a** gerilemektedir.

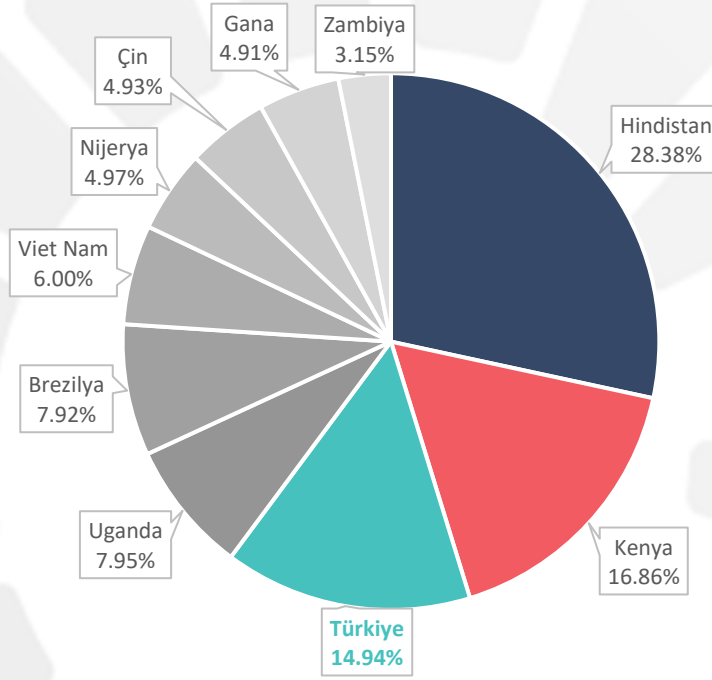

Grafik 2: Teknoloji bazlı VERRA ihraç hacimleri

Cercarbono’da Türkiye’den kayıtlı statüde bulunan iki projeden biri 2024 yılında toplam **2.955.365 tCO₂e** hacminde ihraç gerçekleştirmiş olup aynı yıl Global Carbon Council ve International Carbon Registry gibi standartlarda ise Türkiye’den kayıtlı bulunan projeler kredi ihracı gerçekleştirmemiştir.

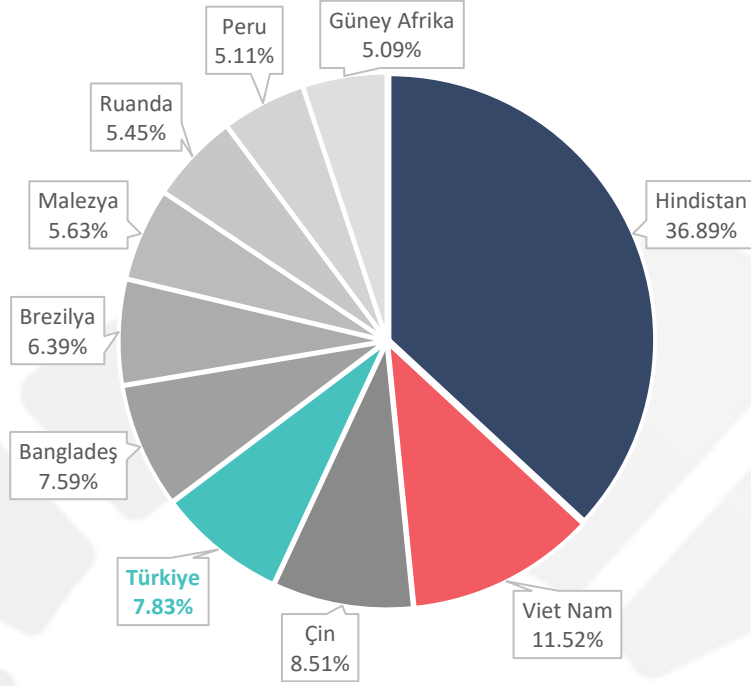
3.2 Dünya Geneli Verileri

2024 yılı genelinde Gold Standard'da dünya genelinde **60** ülkeden, VERRA'da ise **59** ülkeden karbon kredisi ihracı gerçekleştirilmiştir. Grafik 3'te ve Grafik 4'te yer alan ülkeler her iki standartta da en yüksek ihrac hacmine sahip ilk **10** ülke olup Türkiye Gold Standard'da söz konusu ülkeler arasında yaklaşık **%15** ile, tüm ülkeler arasında ise **%11** ile üçüncü sırada bulunmaktadır.

Grafik 3: Ülke bazlı Dünya geneli Gold Standard ihrac hacimleri

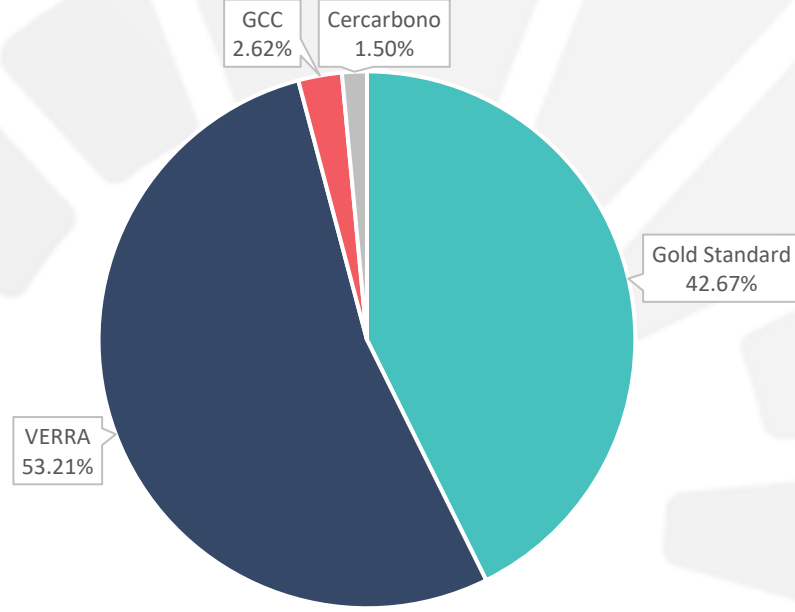
VERRA'da da yine benzer bir durum karşımıza çıkmaktadır. Türkiye VERRA'da en yüksek ihrac hacmine sahip ilk **10** ülke arasında yaklaşık **%8** ile, tüm ülkeler arasında ise **%5** ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 4: Ülke bazlı Dünya geneli VERRA ihrac hacimleri

İlgili grafikler, Türkiye'nin gerek kayıtlı proje sayısı gerekse ihrac hacmi bakımından gönüllü karbon piyasasında başı çeken ülkeler arasında olduğu tezini desteklemektedir. Global Carbon Council, International Carbon Registry, Cercarbono gibi standartlar Gold Standard ve VERRA'ya göre Türkiye'den görece daha yeni sertifikasyon süreçleri geçirmekte olan projeleri barındırdıkları için henüz gözle görülür bir ihrac hacmi oluşmamıştır. Ancak kayıtlı proje sayıları ve kurulu güç büyüklükleri göz önüne alındığında aktif olarak devam eden ve gelecekte yapılacak olan verifikasyon süreçleri ile bu standartlarda da yüksek hacimler ortaya çıkacak ve bu durum Türkiye'nin çevresel emtialar bağlamında kaynak olma durumunu daha da değerli hale getirecektir.

2024 yılı içerisinde ihraç edilen toplam hacimlerin karbon standartları bazında dağılımı ise Grafik 5'te verilmiştir. Bu grafikte yalnızca Türkiye'de aktif proje kayıtları yapılan standartlar verilmiş olup global düzeyde ciddi karbon kredisi hacimleri olan American Carbon Registry (ACR) gibi standartlar kapsam dışı bırakılmıştır.

Grafik 5: Standard bazlı Dünya geneli ihraç hacimleri

Bu grafik incelendiğinde ise VERRA'nın toplam hacimlerde olduğu gibi 2024 yılı hacimlerinde de başı çeken kuruluş olduğu görülmektedir.

4. Sonuç

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, jeopolitik konumu, sahip olduğu insan ve teknoloji potansiyeli, başta Avrupa Birliği bölgesi olmak üzere dünyanın hemen her lokasyonuna yapmış olduğu ihracat büyüklüğü gibi parametreler göz önünde bulundurulduğunda “*Karbon Sektörü*” için demirbaşlardan biri olarak değerlendirilebilir. Gönüllü karbon piyasasındaki varlığı ile sektördeki paydaşlara yeri geldiğinde yeni fırsatlar için alternatif, yeri geldiğinde ise çevresel emtia anlamında kaynak işlevi görmeye devam edecektir.

ST Climate olarak Türkiye’nin sahip olduğu potansiyeli işleme ve hem kurum ve kuruluşlarımızın hem de ülkemizin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşma noktasında siz değerli paydaşlarımızla iş birliği içerisinde olmaktan büyük memnuniyet duyacağımızı belirtmek ister, saygılarımızı sunarız.

www.stclimate.com